

Notitie : 9VERAS-ASB.12971.N

Voor : leden

Betreft : DAV certificaat voor machinisten betrokken bij asbestverwijdering

Van : secretariaat

Versiedatum : 26 juni 2019

VERAS zet zich al jaren in voor duidelijkheid over de DAV certificatieplicht voor machinisten betrokken bij asbestverwijdering. VERAS is van mening dat voor machinisten die betrokken zijn bij asbestverwijdering de DAV certificatieplicht onnodig en niet werkbaar is.

Er zijn de achterliggende jaren de volgende 'successen' geboekt.

- In 2017 is het Certificatieschema Asbest aangepast, met daarin een uitzondering van de DAV certificatieplicht voor onder andere machinisten die alleen hijsen en heffen (artikel 29, derden in werkgebied).
De reikwijdte van deze uitzondering was echter onduidelijk en te beperkt. Inspectie SZW hanteerde bovendien nog steeds haar eigen lijn gebaseerd op de toenmalige tekst in het Arbobesluit en conformeerde zich dus niet (geheel) aan de regeling in het certificatieschema. Dat leidde tot verschil in toezicht tussen certificatie-instelling (CI) en Inspectie SZW (I-SZW).
- Per 1 januari jl. is er in het Arbobesluit een uitzondering opgenomen voor de DAV certificatieplicht voor machinisten die asbest verplaatsen. In de bijlage bij deze notitie treft u volledigheidshalve de tekst van de wijziging aan, inclusief de Nota van Toelichting.
- In samenwerking tussen Ascet, VVTB en VERAS is een online instructie voor machinisten in de asbestverwijdering opgezet op www.vezelveiligheid.nl, inclusief een informatiebrochure.

In de praktijk zijn er nog de nodige vragen over de per 1 januari jl. ingevoerde wijziging van artikel 4.54d van het Arbobesluit ter zake de machinist die betrokken is bij de asbestverwijdering¹.

Er bestond onduidelijkheid over de gevolgen van de wijziging van het Arbobesluit voor de uitleg van artikel 29 van het Certificatieschema Asbest. Deze onduidelijkheid is recentelijk verholpen door een wijziging van de Sc-100. Daarin staat nu dat "Personen die werkzaamheden uitvoeren als bedoeld in artikel 4.54d, tiende lid, van het besluit, vallen onder de werkings sfeer van artikel 29". Zie <https://www.ascet.nl/wetgeving/interpretaties-en-aanvullingen/sca-100/item9358>.

Er zijn nog steeds vragen over de reikwijdte van de uitzondering, namelijk wanneer er wel / geen sprake is van een "persoon die werkzaam is als machinist en die in die hoedanigheid asbest verplaatst". Deze vraag speelt bij een aantal veelvoorkomende praktijksituaties en spitst zich toe op de interpretatie van het begrip "verplaatsen" van asbest. Wanneer is slechts sprake van "verplaatsen" en wanneer is er sprake van "asbest verwijderen".

¹ Overigens staat er in het gewijzigde artikel 4.54d van het Arbobesluit nog dat moet worden voldaan aan "bij ministeriële regeling gestelde nadere regels met betrekking tot de werkzaamheden, de machine en hemzelf". Deze regels zijn echter nog niet beschikbaar. Hiervoor hebben wij bij het Ministerie van SZW de aandacht gevraagd.

De volgende praktijksituaties spelen veel.

- Brandschade: met behulp van een kraan wordt met asbest verontreinigd afval op geschept en in de container geladen. Delen van het verontreinigde afval kunnen nog in of aan het afgebrande gebouw zitten. Deze situatie komt ook aan de orde in de Nota van Toelichting. Daarin staat: “(....). *De daarin opgenomen eisen zijn echter maar zeer ten dele relevant voor bedieners van machines zoals (hijs)kranen, hoogwerkers en verreikers waarmee ondersteunende werkzaamheden worden verricht zoals hijsen/heffen (verplaatsen) van asbest en het opruimen van asbest bij een incident, zoals een asbestbrand. (....)*”.
- Wegscheppen / afschrappen van de toplaag van het maaiveld van omliggende terrein bij het verwijderen van asbestdaken (bijvoorbeeld nodig voor de eindbeoordeling).
- Loshalen van asbesthoudende dak bitumen met sorteergriper aan de kraan.

Leden worden opgeroepen om praktijkvoorbeelden en praktijkervaringen te melden bij het secretariaat.

VERAS is onverminderd van mening dat de DAV certificatieplicht ook in de bovenstaande gevallen niet zou moeten gelden. Het is onhaalbaar om machinisten voor DAV-2 te certificeren, gezien de verplichte ervaringsperiode. Het is onzinnig om een machinist een half jaar als asbestverwijderaar aan het werk te moeten zetten om de DAV papieren te behalen. Machinisten willen dat niet en kiezen dan voor een andere werkgever.

Veilig en gezond werken is voldoende geborgd via de instructie op www.vezelveiligheid.nl en het voldoen aan de overige bepalingen in het nieuwe 10^e lid van artikel 4.54d. Overigens worden machinisten ook in bodemsaneringsprojecten ingezet en dan kan ook worden volstaan met een (bedrijfsinterne) instructie.

Wij hebben aan het Ministerie van SZW en aan Ascet gevraagd om duidelijkheid te geven over deze praktijksituaties. Als een oplossing vanwege de strikte formulering in het Arbobesluit niet snel kan worden geregeld, roepen wij SZW en Ascet op om in het Certificatieschema Asbest te bepalen dat de machinist in die gevallen kan volstaan met alleen een DAV1 certificaat en dan zonder de beperking dat deze slechts geldt voor 6 maanden.

Wijziging artikelen 4.54d Arbobesluit per 1 januari 2019, Staatsblad 2018, nummer 465

Toevoeging artikel 4.54d, lid 10 (toegevoegd):

10. In afwijking van het zevende lid kan een persoon die werkzaam is als machinist en die in die hoedanigheid asbest verplaatst waardoor sprake kan zijn van werkzaamheden als bedoeld in artikel 4.54a, eerste lid, onderdeel b of c, zonder het certificaat vakbekwaamheid voor het verwijderen van asbest werkzaam zijn, mits:
- hij onder voortdurend toezicht staat van een persoon die in het bezit is van het certificaat, bedoeld in het vijfde lid; en
 - hij voldoet aan bij ministeriële regeling gestelde nadere regels met betrekking tot de werkzaamheden, de machine en hemzelf.

Nota van Toelichting

De werknemers die de asbestverwijderingswerkzaamheden verrichten moeten een certificaat hebben vanwege het gevaar voor onacceptabele risico's op blootstelling bij het niet vakkundig uitvoeren van de werkzaamheden. Voor de uitvoering is kennis nodig van de complexiteit van de werkzaamheden, met name over het werken in containment en het herkennen van asbestbronnen om over te kunnen gaan tot het deugdelijk saneren ervan. Daarom is een certificatiesysteem ingericht waarin eisen worden gesteld aan de deskundig asbestverwijderaar (DAV niveau 1 en niveau 2) en de deskundig toezichthouder asbest (DTA). De daarin opgenomen eisen zijn echter maar zeer ten dele relevant voor bedieners van machines zoals (hijs)kranen, hoogwerkers en verreikers waarmee ondersteunende werkzaamheden worden verricht zoals hijsen/heffen (verplaatsen) van asbest en het opruimen van asbest bij een incident, zoals een asbestbrand. De eisen voor het certificaat zien namelijk met name op het werken in een asbestpak, in containment en op het maken van pakuren, op het treffen van emissiebeperkende maatregelen, het verpakken van asbest en het reinigen van de werkplek en die eisen zijn daarom niet zinvol voor de werkzaamheden van de (kraan)machinist. De machinist moet echter wel kennis hebben van de gevaarlijke eigenschappen van asbest en beschermd zijn tegen blootstelling aan asbestvezels. In de praktijk ontstond geregeld discussie over de vraag of een machinist nu feitelijk wel of geen asbestverwijderingswerkzaamheden verricht wanneer hij asbest of asbesthoudende producten verplaatst.² In artikel 29 van Bijlage XIIIa bij de Arboregeling is een bepaling opgenomen die ziet op personen die in het werkgebied aanwezig zijn en die werkzaamheden uitvoeren die géén asbestverwijderingswerkzaamheden zijn. In de toelichting bij dat artikel (Stcrt. 2016, 64906, blz. 57) worden als voorbeeld kraanmachinisten genoemd die hijs- of hefwerkzaamheden uitoefenen. Daarbij is er dus vanuit gegaan dat zij geen asbestverwijderingswerkzaamheden verrichten. Zoals gezegd is het soms moeilijk om vast te stellen of er nu wel of geen sprake is van asbestverwijderingswerkzaamheden. Met het nieuwe lid wordt daarom voor de duidelijkheid geregeld dat de machinist geen certificaat als DAV-er hoeft te hebben, mits hij, net als een gecertificeerd asbestverwijderaar, onder voortdurend toezicht staat van een persoon die in het bezit is van het certificaat deskundig toezichthouder asbestverwijdering (DTA-er) en hij daarnaast aan bepaalde in de Arboregeling opgenomen voorwaarden inzake de werkzaamheden, de machinist en de machine wordt voldaan zodat hij geen onacceptabele asbestblootstellingsrisico's loopt. Het zal gaan daarbij om technische eisen aan de machine en aan de werkzaamheden en om eisen over de kennis van de machinist. Er is voor gekozen deze eisen in een ministeriële regeling (de Arboregeling) op te nemen omdat hierbij gaat om gedetailleerde voorschriften die wellicht nog vaker aanpassing behoeven. In verband met de toevoeging van het tiende lid was tevens aanpassing van artikel 9.9b noodzakelijk zodat een overtreding ervan beboetbaar is. Tevens is van de gelegenheid gebruik gemaakt om artikel 9.3 aan te passen. Daarin werd per abuis niet naar de juiste artikelliden van artikel 4.54d verwezen.